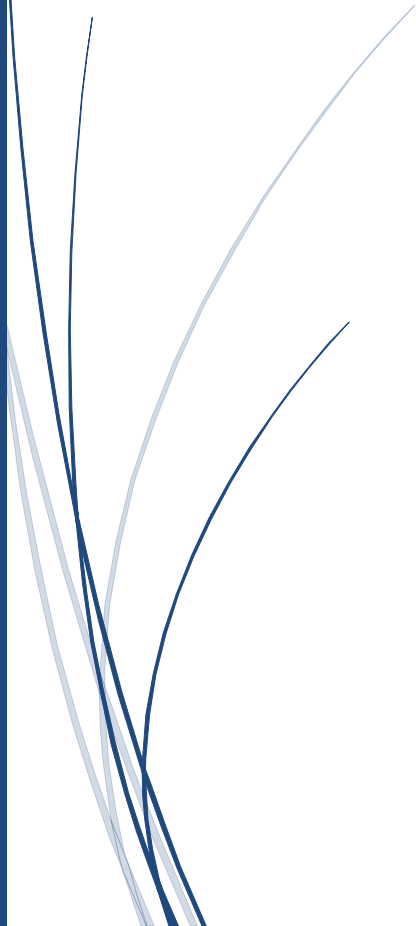

SPOJENÁ ŠKOLA SV. VINCENTA DE PAUL, BRATISLAVA

Učebné osnovy

pre 2.r. SŠ

SLOVENSKÝ JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
4 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet. Časová dotácia sa zvyšuje v učebných plánoch iŠkVP o 1 hodinu.

Disponibilná hodina sa využíva na prehľbovanie vedomostí, praktické precvičovanie učiva, prácu s literárnym textom a čítanie s porozumením.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – V období romantizmu a realizmu sú hlavnými hrdinami literárnych diel rôzne typy postáv. Študenti môžu vidieť ich dobré vlastnosti a zároveň na dôsledky nesprávneho rozhodovania a konania postáv. V týchto tematických celkoch je možné poukázať na proces rozvoja osobnosti v rozličných sociálnych podmienkach, rozvíjať pocit zodpovednosti za seba i za iných ľudí.

Environmentálna výchova – V období romantizmu v mnohých dielach zohráva dôležitú úlohu príroda a prostredie, v ktorom postavy žijú. Aj analýzou týchto diel je možné poukázať na dôležitosť ochrany životného prostredia.

Mediálna výchova – V tematických celkoch Publicistický štýl, Morfológická rovina jazyka, Syntaktická rovina jazyka poukázať na rôzne možnosti získavania informácií a na správny výber zdrojov informácií. V tematickom celku Romantická literatúra poukázať na dôležitosť spisovnosti slovenského jazyka v kontexte s množstvom ponúkaných foriem prejavov vyskytujúcich sa v médiách.

Multikultúrna výchova – V tematických celkoch Romantická literatúra, Realistická literatúra vysvetliť rôznorodosť jazykových prejavov v národnej i inonárodnej literatúre vzhľadom na kultúrne a národné zvláštnosti. Viest' žiakov k rešpektovaniu kultúrnych prejavov vyskytujúcich sa v literatúre. V tematickom celku Opisný slohový postup vedieť použiť vedomosti z viacerých oblastí pri vytváraní globálneho pohľadu na skutočnosť.

Ochrana života a zdravia – V tematickom celku Opisný slohový postup viest' žiaka k prirodzenej starostlivosti o seba, svojich blízkych, posilňovať svoje fyzické i psychické zdravie pri zdolávaní ťažkých životných situácií. V jednotlivých literárnych dielach romantizmu a realizmu poukázať na hodnotu života a na to, aké dôležité je chrániť si zdravie a život.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – V tematickom celku Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl a v tematickom celku Masmediálna komunikácia, publicistický štýl si žiaci pripravujú a prezentujú vlastné práce (napr. triedny časopis)

CUDZIE JAZYKY

Prvý cudzí jazyk je anglický jazyk.

Druhý cudzí jazyk sa vyučuje podľa aktuálnej ponuky v danom školskom roku.

ANGLICKÝ JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
4 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet. Časová dotácia sa zvyšuje v učebných plánoch iŠkVP o 1 hodinu.

Disponibilná hodina sa využíva na prehĺbenie komunikačnej gramotnosti a rozvoj akademických zručností potrebných pre vyššie gymnaziálne vzdelávanie. Náplň hodiny tvoria:

- Písanie esejí a argumentácia: systematický nácvik žánrov maturitnej skúšky s dôrazom na argumentačnú esej.
- Kritické čítanie a analýza: práca s komplexnými autentickými textmi (literárne úryvky, publicistika).
- Jazyková správnosť a transformácia: cielené upevňovanie gramatických štruktúr úrovne B2 (trpný rod, nepriama reč, kondicionály), transformácia viet a slovtvorba.
- Projektová prezentácia: tvorba komplexnejších projektov z viacerých zdrojov. Dôraz sa kladie na schopnosť viesť odbornú polemiku k prezentovanej téme.
- Systematické opakovanie: priebežná konsolidácia učiva formou tematických blokov, ktoré integrujú slovnú zásobu a gramatiku do prirodzeného ústneho prejavu.

Jazyková úroveň B1/B2: Zameriavame sa na rozšírenie slovnej zásoby a schopnosť reagovať v komplexnejších situáciách smerom k okoliu a technológiám.

Gramatika: predprítomné časy, trpný rod, vzťažné vety, 1. a 2. kondicionál

Obsahové témy: služby a obchod, bývanie a urbanizácia, veda a technika, príroda a životné prostredie

Spôsob realizácie prierezových tém:

Finančná gramotnosť – Diskutujeme o možnostiach nakupovania, ako je online nakupovanie a riziká s ním spojené, o reklamáciách, spravovaní vreckového.

Regionálna výchova – Opisujeme svoj domov, porovnávame život v meste a na vidieku, vyjadrujeme preferencie svojho bývania, výhody a nevýhody. Opisujeme architektúru a históriu svojho regiónu.

Mediálna výchova – Diskutujeme o vplyve sociálnych médií, kyberšikane, bezpečnosti na internete, overovaní si faktov.

Environmentálna výchova – Diskutujeme o globálnom otepľovaní, recyklácii, udržateľnom životnom štýle a o ekologickej stope jednotlivca.

NEMECKÝ JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
3 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre predmet nemecký jazyk pre úroveň A1/A2 v rozsahu 12 hodín počas 4-ročného štúdia.

Predmet nemecký jazyk sa vyučuje ako druhý cudzí jazyk, ktorý si žiaci povinne volia.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – Žiaci porozumejú vlastným potrebám a tomu prispôsobujú svoje priority. Učia sa správne reagovať v rôznych situáciách a zvoliť vhodný štýl komunikácie. Posilňujú organizačné a plánovacie zručnosti. Definujú svoj vlastný štýl, ktorým komunikujeme smerom navonok.

Multikultúrna výchova – Spoznávajú kultúrne rozdiely Nemecka a Rakúska a rozvíjajú schopnosť nachádzať v našich kultúrach prvky, ktoré nás spájajú. Oboznamujú sa s rôznymi zvykmi počas slávania sviatkov.

Ochrana života a zdravia – Žiaci diskutujú o zásadách bezpečnosti na cestách, sú tiež vedení k pochopeniu zásad zdravého životného štýlu a spoznávajú faktory, ktoré nášmu zdraviu škodia. Učia sa vyhýbať zdraviu škodlivým činnostiam a dodržiavať hygienické návyky. Oboznamujú sa s rôznymi chorobami, ktoré naše zdravie ohrozujú.

Regionálna výchova a ľudová kultúra – Oboznamujú sa s nemeckými regiónmi a jednotlivými spolkovými krajinami Nemecka a Rakúska, ich osobitosťami, typickými prvkami, pamätihodnosťami, ich ľudovými tradíciami a kultúrnym koloritom.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Žiaci rozvíjajú svoje komunikačné a prezentačné zručnosti prostredníctvom tvorby prezentácie k určeným témam.

Finančná gramotnosť – Uvedomujú si hodnotu peňazí pri zariadovaní bytu. majú možnosť porozumieť ekonomickým výhodám pri nájomnom bývaní a porovnať ho s bývaním v osobnom vlastníctve ako i pri bývaní v meste a na vidieku. Rozpoznávajú ekonomické výhody cestovania hromadnou dopravou. Učia sa, ako ušetriť pri nákupe oblečenia a obuvi.

ŠPANIELSKY JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
3 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre predmet španielsky jazyk pre úroveň A1/A2 v rozsahu 12 hodín počas 4-ročného štúdia.

Predmet španielsky jazyk sa vyučuje ako druhý cudzí jazyk, ktorý si žiaci povinne volia.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Prierezové témy sú realizované **integrovanou formou** v rámci jednotlivých tematických celkov učiva, najmä prostredníctvom komunikačných aktivít, projektov, diskusií a práce s autentickými materiálmi.

Multikultúrna výchova – Realizuje sa prostredníctvom tém o krajinách hispánskeho sveta, porovnávaním kultúrnych rozdielov (Slovensko vs. Španielsko, Latinská Amerika), diskusiami o tradíciách, sviatkoch a zvykoch.

Osobnostný a sociálny rozvoj – Realizuje sa rozvíjaním komunikačných zručností, prácou v dvojiciach a skupinách, nácvikom sociálnych situácií (predstavovanie, rozhovor).

Mediálna výchova – Realizuje sa prácou s autentickými materiálmi (videá, články, reklamy), rozvojom schopnosti porozumieť a interpretovať informácie.

Environmentálna výchova – Realizuje sa v témach mesto, doprava, životné prostredie, diskusiami o ekologickom správaní.

Ochrana života a zdravia – Realizuje sa v témach zdravý životný štýl, stravovanie, denný režim, porovnávanie návykov.

Finančná gramotnosť (prierezová gramotnosť) – Realizuje sa v témach nakupovanie, služby, cestovanie, rozvojom schopnosti orientovať sa v cenách a plánovať výdavky.

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti – Realizuje sa pravidelným zaraďovaním projektov a prezentácií.

TALIANSKY JAZYK

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
3 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre predmet taliansky jazyk pre úroveň A1/A2 v rozsahu 12 hodín počas 4-ročného štúdia.

Predmet taliansky jazyk sa vyučuje ako druhý cudzí jazyk, ktorý si žiaci povinne volia.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Jedlo a Tradície

téma: Oslavy, sviatky, pozvania, darčeky a vyjadrenie pocitov. Gramatika: Blízka budúcnosť, väzba *stare + gerundio*, nepravidelné slovesá v prítomnom čase (*dare, sapere, scire*), predložky miesta a času.

Prierezová téma: Multikultúrna výchova

Obsah: Žiaci spoznávajú talianske tradície spojené s oslavami a sviatkami (napr. narodeniny, Vianoce, Veľká noc). Diskutujú o význame rodiny v talianskej kultúre a porovnávajú zvykoslovie a tradičné jedlá podávané pri slávnostných príležitostiach v Taliansku a na Slovensku, čím rozvíjajú rešpekt k iným kultúrnym hodnotám.

Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj

Obsah: Zameranie na empatiu a sociálnu interakciu pri gratuláciách a odovzdávaní darov. Žiaci sa učia primerane reagovať v emocionálnych situáciách, vyjadriť radosť, vďaku alebo prekvapenie. Aktivita zahŕňa simuláciu narodeninovej oslavy, kde si žiaci precvičujú pohostinnosť a zdvorilé správanie v skupine.

Gastronómia a Životný štýl

téma: Jedlo a pitie, objednávanie v reštaurácii/bare, nákup potravín, talianske menu. Gramatika: Partitívny člen (vyjadrenie množstva), pomocné slovesá v kombinácii s inými slovesami, modálne slovesá (*potere, volere, dovere*).

Prierezová téma: Environmentálna výchova

Obsah: Žiaci sa učia o pôvode potravín a dôležitosti lokálnych produktov v talianskej kuchyni. Diskutujú o koncepte "Slow Food", plytvaní potravinami a ekologických aspektoch balenia tovarov. Vedú dialóg o tom, ako výber potravín ovplyvňuje nielen naše zdravie, ale aj životné prostredie.

Prierezová téma: Ochrana života a zdravia

Obsah: Analýza stredomorskej stravy ako vzoru zdravého životného štýlu. Žiaci sa učia pomenovať zdraviu prospešné potraviny, zostavujú vyvážené talianske menu a diskutujú o stravovacích návykoch. Dôraz sa kladie na kultúru stolovania (stravovanie ako sociálny akt) a prevenciu porúch príjmu potravy prostredníctvom pozitívneho vzťahu k jedlu.

Vzdelávacia oblasť: **MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI**

MATEMATIKA

Inovovaný štátny vzdelávací program
3 hod.

Učebný plán iŠkVP
3 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsahový štandard:

1. **Rovnice a nerovnice** – lineárne a kvadratické rovnice a nerovnice s parametrom
2. **Funkcie, rovnice a nerovnice 2** – lineárne a kvadratické funkcie, lineárna lomená funkcia, mocninová funkcia, úprava výrazov s mocninami, odmocninami, iracionálne rovnice, nerovnice, exponenciálne funkcie a rovnice, nerovnice, logaritmické funkcie a rovnice, nerovnice, goniometrické funkcie a rovnice, úprava goniometrických výrazov
3. **Geometria a meranie – Planimetria** - Pytagorova a Euklidove vety, trigonometria

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – Vo všetkých témach učiť sa riešiť problémy, nájsť postup, rôzne spôsoby riešenia, rozdeliť si úlohu na menšie kroky, zhodnotiť výsledok riešenia, vedieť argumentovať, zdôvodňovať, dedukovať a indukovať.

Environmentálna výchova – V témach: funkcie, rovnice, nerovnice a ich sústavy – čítanie z grafov rôznych funkčných závislostí, ktoré obsahujú informácie o vzťahoch a súvislostiach veličín charakterizujúcich životné prostredie.

Finančná gramotnosť – V témach: funkcie, rovnice, nerovnice a ich sústavy - úroková sadzba, náklady, jednoduché a zložené úrokovaní pri pravidelnom sporení.

INFORMATIKA

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
1 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsahový štandard:

1. *Reprezentácia a spracovanie informácií*
2. *Pokročilé spracovanie dát v tabuľkách*
3. *Databázové princípy a práca s informáciami*
4. *Počítačové siete a internet*
5. *Informačná bezpečnosť a digitálna identita*
6. *Softvér a digitálne prostredie používateľ'a*
7. *Digitálna komunikácia a spolupráca*

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – Žiakov treba viesť k samostatnej a systematickej práci s dôrazom na vytrvalosť pri riešení zložitejších úloh, najmä v oblasti algoritmickej a programovanej. Postupne si majú osvojiť zodpovednosť za celý pracovný proces – od plánovania riešenia až po jeho realizáciu a kontrolu výsledku. Pri tímových aktivitách sa má rozvíjať schopnosť koordinovať prácu, argumentovať vlastné riešenia a rešpektovať odlišné prístupy spolužiakov.

Mediálna výchova – Dôraz sa kladie na schopnosť orientovať sa v informačnom pretlaku digitálneho prostredia, porovnávať rôzne zdroje a identifikovať manipulatívne alebo nepresné informácie. Žiaci sa majú naučiť chápať fungovanie mediálneho obsahu v širších súvislostiach, vrátane jeho cieľov, zámerov a dôsledkov na verejnú mienku.

Environmentálna výchova – V centre pozornosti stojí vnímanie technologickej stopy digitálneho sveta – od spotreby energie až po životný cyklus zariadení a elektronický odpad. Žiaci si majú uvedomiť, že digitálne technológie nie sú environmentálne neutrálne a že ich používanie má priame aj nepriame dopady na prírodu.

Ochrana života a zdravia – Pozornosť sa sústreďuje na budovanie rovnováhy medzi digitálnym a reálnym prostredím. Žiaci si majú osvojiť zásady digitálnej hygieny, uvedomiť si riziká dlhodobého používania technológií a rozpoznať prejavy digitálneho preťaženia či závislosti.

Multikultúrna výchova – Digitálny priestor sa chápe ako globálne prostredie, v ktorom sa stretávajú rôzne kultúry, hodnoty a komunikačné štýly. Žiaci si majú rozvíjať schopnosť citlivo reagovať na odlišnosti, predchádzať konfliktom v online komunikácii a budovať rešpektujúci digitálny dialóg.

Finančná gramotnosť – Žiaci sa majú zorientovať v logike digitálnej ekonomiky, kde sú mnohé služby viazané na predplatné, dáta a online identitu. Dôraz sa kladie na porozumenie hodnote digitálnych služieb, bezpečné nakladanie s platobnými údajmi a rozumné rozhodovanie v online prostredí.

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A PRÍRODA

FYZIKA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠKVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsahový štandard:

1. **Vlastnosti kvapalín a plynov** – mechanika kvapalín, molekulová fyzika a termodynamika; časticová štruktúra látok, zmeny skupenstva
2. **Periodické deje** – kmitavý pohyb
3. **Energia okolo nás** – vnútorná energia a jej zmeny, energia pružinového oscilátora

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – spolupráca v skupine, sebareflexia, vedieť sa vyjadrovať a prezentovať svoje názory, naučiť sa počúvať iných, uplatňovanie svojich práv a rešpektovanie práv iných, orientovanie sa vo svete povolání, rozpoznať svoje silné a slabé stránky, stanoviť si ciele v súlade so svojimi schopnosťami, záujmami a potrebami. V rámci poznávania prírodných zákonov vedieť spoznávať seba, svoje obmedzenia zmyslového chápania fyziky mikrosveta

Mediálna výchova – využívanie médií na hľadanie i spracovanie informácií o nových poznatkoch, technológiách.

Multikultúrna výchova – spoznávať rôzne kultúry z hľadiska používania rôznych fyzikálnych jednotiek, meracích metód, technických výtvarných.

Environmentálna výchova – vedenie k vlastnej zodpovednosti za vzťah k prostrediu, ochrane prírody a krajiny, lokálnym a globálnym problémom (čistota ovzdušia, vody, globálne otepľovanie..)

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – vedieť používať informácie a pracovať s nimi a formulovať závery, identifikovať a popísať problém, navrhnúť postup riešenia problému.

Finančná gramotnosť – pochopiť a vysvetliť vzťah ľudská práca a peniaze, vedieť posúdiť význam fyziky v súčasnosti pri výtvarkoch modernej techniky a ich vplyv na šetrenie času, energie, spotreby vody,.. rozlíšiť vplyvy reklamy na spotrebiteľa, vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.

BIOLOGIA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsahový štandard:

1. ***Biológia živočíchov*** – morfológia a fyziológia živočíchov; správanie živočíchov – etológia; systém a fylogenéza živočíchov
2. ***Nebunkové, prokaryotické a jednobunkové eukaryotické organizmy***

Spôsob realizácie prierezových tém:

Multikultúrna výchova – Spoznávať prírodné bohatstvo nielen vlastného regiónu a regiónov iných kultúr, v ostatných častiach sveta. Diskusia o ochrane ohrozených druhov v globálnom kontexte učí žiakov rešpektovať odlišné pohľady na vlastníctvo prírodných zdrojov a zodpovednosť voči svetovému dedičstvu. Štúdium domestikácie zvierat odhaľuje, ako rôzne civilizácie selektívne šľachtili plemená podľa svojich unikátnych geografických a kultúrnych potrieb.

Mediálna výchova – Vedieť vyhľadať informácie z rôznych zdrojov o ekologickom, farmakologickom a hospodárskom význame hospodársky významných živočíchov, získať základné zručnosti pri používaní médií, vedieť posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov, v prospech tých edukačných. Analýza dokumentárnych filmov o prírode pomáha žiakovi rozlíšiť medzi objektívnym vedeckým pozorovaním a dramatizovanou mediálnou konštrukciou reality. Skúmanie virálnych videí so zvieratami učí kriticky hodnotiť, či zobrazené správanie živočíchov nie je výsledkom antropomorfizácie alebo dokonca skrytého týrania pre potreby sledovanosti. Štúdium mediálnych správ o nebezpečných predátoroch odhaľuje, ako bulvarizácia a práca so strachom ovplyvňujú verejnú mienku a následné postoje k ochrane konkrétnych druhov. Porovnávanie faktov o ohrozených druhoch s informáciami v reklamných kampaniach učí rozpoznávať fenomén „greenwashingu“, kde sa zvieratá využívajú na budovanie ekologického imidžu firiem. Sledovanie digitálnych trendov, ako sú CGI animácie zvierat, rozvíja schopnosť rozoznať autentický prírodovedný záznam od umelej inteligencie a počítačovej manipulácie.

Osobnostný a sociálny rozvoj – Naučiť sa uplatňovať základné princípy zdravého životného štýlu, rozvíjať zručnosti komunikácie pri diskusii o prírodných zdrojoch vitamínov, minerálov, organických látok a pod. Pozorovanie sociálnych štruktúr u primátov alebo vlkov umožňuje žiakovi pochopiť dôležitosť hierarchie, spolupráce a jasnej komunikácie pre fungovanie každej skupiny. Analýza symbiotických vzťahov v živočíšnej ríši slúži ako biologický model pre rozvoj empatie a pochopenie vzájomnej závislosti v ľudskej spoločnosti. Štúdium rodičovského správania a rôznych stratégií prežitia mláďat podnecuje diskusiu o zodpovednosti, starostlivosti a hodnotách rodinných väzieb. Riešenie konfliktov medzi jedincami v kolóniách sociálneho hmyzu môže byť inšpiráciou pre tréning asertivity a hľadanie nenásilných spôsobov urovnávania sporov v triednom kolektíve. Poznanie fyziologických reakcií zvierat na stres pomáha žiakovi lepšie identifikovať a zvládať vlastné emócie a inštinktívne prejavy v náročných sociálnych situáciách.

Environmentálna výchova – Získať zručnosti, postoje, vedomosti a návyky k ochrane životného prostredia jednotlivých živočíšnych druhov, z dôvodu zachovania Biodiverzity na našej planéte. Vedieť posúdiť jej význam pre výživu obyvateľstva sveta, aj pre ďalšie generácie. Monitoring populácií indikátorových druhov živočíchov, ako sú obojživelníky, poskytuje žiakom priamy dôkaz o čistote miestnych ekosystémov a kvalite vody. Štúdium potravinových reťazcov odhaľuje, ako sa toxické látky hromadia v telách vrcholových predátorov, čo podčiarkuje globálnu zodpovednosť človeka za znečisťovanie prírody. Pochopenie funkcie opel'ovačov, najmä včiel a čmeliakov, v zoológii zdôrazňuje priamu závislosť potravinovej bezpečnosti ľudstva od biodiverzity hmyzu. Analýza migrácie sťahovavých vtákov učí žiakov vnímať ochranu životného prostredia ako nadnárodný problém, ktorý nerešpektuje hranice štátov. Skúmanie vplyvu invázných druhov živočíchov na pôvodnú faunu pomáha pochopiť krehkosť ekologickej stability a dôsledky neuvážených zásahov človeka do prírody.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – V tematickom celku Svet živočíchov naučiť sa získavať potrebné informácie z rôznych zdrojov, vedieť navrhnúť a realizovať projekt, získať zručnosti pri prezentácii a obhajobe projektu.

CHÉMIA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsahový štandard:

1. *Prvky a ich anorganické zlúčeniny*
2. *Organické látky, uhľovodíky*
3. *Uhľovodíky dôležité v praxi*
4. *Deriváty uhľovodíkov*

Spôsob realizácie prierezových tém:

Ochrana života a zdravia

téma: *Prvky PSP:* porovnať nebezpečné účinky oxidu uhoľnatého a uhličitého na ľudský organizmus a prírodu; uviesť konkrétne príklady ohrozenia človeka týmito oxidmi, možnosti prevencie a opatrenia z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia človeka; prvá pomoc pri otrave oxidom uhoľnatým; jedovaté účinky chlóru ako dôsledok jeho reaktivity (chlór ako bojová chemická látka); nebezpečenstvo pri práci s dusičnanmi (prvky do výbušnín)

téma: *Aromatické zlúčeniny:* účinky aromatických zlúčení na CNS

Environmentálna výchova

téma: *Prvky 15. skupiny PSP:* oxidy dusíka ako zložky exhalátov a ich škodlivé účinky na človeka a prírodu (jedovaté účinky na zdravie, kyslé dažde, skleníkový efekt, smog)

téma: *Prvky 17. skupiny PSP:* využitie chlóru a jeho zlúčení ako dezinfekčných prostriedkov

téma: *Uhlík:* vplyv skleníkového efektu na život na Zemi

téma: *Zdroje uhľovodíkov:* ropa, uhlie zemný, plyn

Mediálna výchova

téma: *príprava DOD:* Stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi, rozvoj mediálnej kompetencie, príprava propagačných materiálov na DOD školy.

PRAKTICKÉ CVIČENIA

Inovovaný štátny vzdelávací program
0 hod.

Učebný plán iŠkVP
1 hod.

V 3. ročníku sa v rámci vzdelávacej oblasti Človek a príroda v predmete praktické cvičenia využíva disponibilná hodina na cvičenia z biológie a cvičenia z fyziky.

CVIČENIA Z BIOLÓGIE

Inovovaný štátny vzdelávací program
0 hod.

Učebný plán iŠkVP
0,5 hod.

Témy, počty hodín a výber jednotlivých experimentov je možné prispôbiť potrebám a zručnostiam danej skupiny, materiálovému zabezpečeniu školy, výberu učiteľa v rámci IŠVP a rozširujúcich tém cieľových požiadaviek k maturitnej skúške z biológie.

Tematický celok: *Svet rastlín a húb*

Obsahový štandard: morfológické znaky, huby vreckaté, bazídiové. Rastliny nižšie, vyššie rastliny výtrusné, semenné, rastliny dvojklíčnolistové, jednoklíčnolistové. Machorasty, plavúňorasty, prasličkorasty, sladičorasty, borovicorasty, magnóliorasty. Rastlinné liečivá, jedy, psychoaktívne, návykové látky rastlinného pôvodu (legálne a nelegálne drogy). Fytoterapia, biosuroviny, biotechnológie, biopalivá, geneticky modifikované organizmy.

Výkonový štandard: porovnať základné morfológické znaky jednotlivých skupín rastlín a húb, zdôvodniť adaptácie vyšších rastlín na život na súši, identifikovať rastliny a huby vo vybranom biotope pomocou kľúča na určovanie rastlín a húb. Posúdiť ekologický, farmakologický a hospodársky význam rastlín, húb a lišajníkov, diskutovať o využívaní rastlín a húb s omamnými účinkami. Diskutovať o vplyve geneticky modifikovaných rastlín a húb na človeka a na kvalitu potravy. Navrhnuť a realizovať projekt na tému biosuroviny alebo biotechnológie, prezentovať a obhajovať projekt.

Tematický celok: *Mikrosvet*

Obsahový štandard: bunka prokaryotická, eukaryotická – rastlinná, živočíšna, húb. Bunkové povrchy, cytoplazma, štruktúry membránové, vláknité, neživé súčasti bunky. Viroológia, vírus, virión, bakteriofág, onkovírus, retrovírus, bakteriológia, baktéria, profylaxia, rezistencia, antibiotiká. Mikroskopické riasy, huby, prvoky, bioindikátory.

Výkonový štandard: zhodnotiť význam chemických prvkov a zlúčenín v bunke, vysvetliť význam jednotlivých bunkových štruktúr pre fungovanie bunky ako celku, zhotoviť natívny preparát bunky, pozorovať vnútorné štruktúry bunky pod mikroskopom. Vytvoriť záznam z pozorovania bunky, porovnať rôzne typy buniek, porovnať bunkové a nebunkové organizmy z hľadiska stavby a životných funkcií, vysvetliť priebeh vírusovej infekcie. Vyhľadať príklady pozitívneho a negatívneho pôsobenia baktérií v prírode a na človeka, diskutovať o bežných vírusových a bakteriálnych ochoreniach, prevencii a možnostiach liečby, zhodnotiť význam jednobunkových eukaryotických organizmov v prírode a pre človeka.

Tematický celok: *Svet živočíchov*

Obsahový štandard: hubky, pŕhlivce, ploskavce, hlístovce, mäkkýše, obrúčkavce, článkonožce, ostnatokožce, chordáty (plášťovce, kopijovce, kruhoústnice, drsnokožce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce), animálna terapia.

Výkonový štandard: porovnať základné morfológické znaky jednotlivých skupín bezstavovcov a stavovcov, identifikovať základné vývojové rozdiely medzi jednotlivými skupinami bezstavovcov. Identifikovať základné vývojové rozdiely medzi jednotlivými skupinami stavovcov, porovnať spôsob života voľne žijúcich a domestikovaných živočíchov. Kriticky posúdiť podmienky chovu

hospodárskych živočíchov a ich dôsledky na kvalitu potravy, diskutovať o význame živočíchov pri terapii rôznych ochorení. Navrhnuť a realizovať projekt súvisiaci s využitím a chovom živočíchov žijúcich s človekom, prezentovať a obhajovať projekt.

Tematický celok: *Organizmus a prostredie*

Obsahový štandard: slnečné žiarenie, teplo, voda, vzduch, pôda, ekologická valencia, optimum neutralizmus, symbióza, konkurencia, predácia, parazitizmus, parazitické rastliny, huby, živočichy. Potravový reťazec pastevno-koristnícky, rozkladný, parazitický, endemit, relik, bioindikátor, živočích kozmopolitný, synantropný.

Výkonový štandard: hodnotiť vzájomné pôsobenie abiotických a biotických zložiek prostredia, analyzovať funkcie organizmov v ekosystéme. Schematicky znázorniť potravové reťazce organizmov, vytvoriť pojmovú mapu vzťahov jednotlivých zložiek ekosystému. Zdôvodniť medzidruhové vzťahy organizmov, naplánovať a zrealizovať projekt o vybranom ekosystéme, obhajovať výsledky projektu. Diskutovať o príčinách a formách adaptácie organizmov v prírode a na život s človekom, zhodnotiť výhody a nevýhody parazitického spôsobu života, zhodnotiť pozitívne a negatívne pôsobenie organizmov.

Žiaci:

- získajú ucelenú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- poznajú a používajú správnu terminológiu pri interpretácii procesov a javov v prírode,
- aplikujú empirické metódy práce (pozorovanie, experimentovanie, meranie) pri skúmaní biologických procesov,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú biologické pozorovania a pokusy,
- prakticky riešia problémy, argumentujú, vyvodzujú závery, navrhujú riešenia,
- kriticky myslia – odlišujú spoľahlivé informácie od nespoľahlivých,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch biologických vedeckých objavov,
- aplikujú osvojené vedomosti a zručnosti na podporu svojho zdravia, prevenciu ochorení a rizikového správania,
- prejavujú zodpovednosť vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- plánujú a realizujú školské individuálne alebo skupinové projekty v oblasti biológie,
- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Dopravná výchova – v tematickom celku Ekologické podmienky života sa zamerať na dôsledky znečistenia vzduchu, vody a pôdy vplyvom dopravy, upriamiť pozornosť na s tým spojené globálne ekologické problémy sveta a hľadanie alternatívnych ekologických zdrojov energie pre pohon motorových vozidiel. V tematickom celku Faktory ovplyvňujúce zdravie a život človeka a v tematickom celku Zdravý životný štýl upriamiť pozornosť žiakov na nebezpečenstvo užívania návykových látok a ich vplyv na fyzické, psychické zdravie a zároveň na bezpečnosť cestnej premávky. V tematickom celku Faktory ovplyvňujúce životné prostredie upriamiť pozornosť žiakov na alternatívne zdroje energie využiteľné v doprave.

Environmentálna výchova – v tematickom celku Organizmus a prostredie poukázať na vplyv vonkajších faktorov ako sú čistota ovzdušia, vody a pôdy a prepojenie ochrany životného prostredia s našim každodenným životom. V tematickom celku Životné prostredie organizmov a človeka pomôcť žiakom chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím a hľadať možnosti rozumného využívania prírodných zdrojov. V tematickom celku Starostlivosť o prírodné prostredie vysvetliť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu, ale aj vo vzťahu k vlastnému zdraviu. V tematickom celku Ekologické podmienky života získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia. Získať informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vedieť vyhodnotiť ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach, nájsť príklady poškodzovania prírody nevhodnou činnosťou človeka v okolí školy.

Ochrana života a zdravia – v tematickom celku Biológia človeka a zdravý životný štýl učiť žiakov význam orgánov a orgánových sústav a hodnotu zdravia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií. Osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

Osobnostný a sociálny rozvoj – v tematickom celku Biológia človeka a zdravý životný štýl získanie základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií, akceptácie rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov, uplatňovanie základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote.

Regionálna výchova – v tematickom celku Príroda Slovenska a v tematickom celku Organizmus a prostredie na základe osvojenia si vedomostí o prírodnej stavbe Slovenska a jej hospodárskej využiteľnosti pre súčasnosť rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.

Mediálna výchova – v tematickom celku Ekologické podmienky života získať základné zručnosti pri používaní médií, vedieť vyhľadať informácie o chránených, užitočných, prípadne škodlivých rastlinách a živočíchoch z rôznych zdrojov, posúdiť kvalitu a význam informačných zdrojov pri ochrane rastlín a živočíchov.

Multikultúrna výchova – v tematickom celku Biológia človeka – ľudské spoločenstvo podnecovať a rozvíjať u žiakov tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr a tiež rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.

CVIČENIA Z FYZIKY

Inovovaný štátny vzdelávací program
0 hod.

Učebný plán iŠkVP
0,5 hod.

Témy, počty hodín a výber jednotlivých experimentov je možné prispôbiť potrebám a zručnostiam danej skupiny, materiálovému zabezpečeniu školy a výberu učiteľa v rámci IŠVP.

Tematický celok: *Mechanika*

Obsahový štandard: rovnomerný pohyb, rovnomerne zrýchlený pohyb, trecia sila, koeficient šmykového trenia, šmykové a valivé trenie, vzájomná premena mechanických foriem energie, moment sily, momentová veta, Archimedov zákon, vztlaková sila, rovnica spojitosti, Bernoulliho rovnica, výtoková rýchlosť kvapaliny.

Výkonový štandard: overiť, či je daný pohyb rovnomerný alebo rovnomerne zrýchlený, overiť závislosť trecej sily od iných veličín a určiť koeficient šmykového trenia, predviesť vzájomnú premenu mechanických foriem energie, overiť momentovú vetu, zistiť hustotu látky pomocou Archimedovho zákona, určiť výtokovú rýchlosť kvapaliny.

Tematický celok: *Štruktúra a vlastnosti látok*

Obsahový štandard: kalorimetrická rovnica, tepelná kapacita telesa, hmotnostná tepelná kapacita látky, skupenské teplo topenia ľadu, hmotnostné skupenské teplo, povrchové napätie kvapalín, povrchová energia, kapilárna elevácia / depresia, kapilárny tlak.

Výkonový štandard: zistiť hmotnostnú tepelnú kapacitu telesa, určiť hmotnostné skupenské teplo topenia ľadu, určiť povrchové napätie kvapaliny pomocou kapilárnej elevácie, prípadne navrhnúť inú metódu.

Tematický celok: *Kmitanie a vlnenie*

Obsahový štandard: kmitavý pohyb, harmonické kmitanie oscilátora, premeny energie oscilátora, tuhosť pružiny, perióda kmitania pružinového oscilátora, perióda kmitania matematického kyvadla.

Výkonový štandard: overiť vzťahy pre periódu kmitania mechanického pružinového oscilátora a matematického kyvadla, využiť matematické kyvadlo na určenie tiažového zrýchlenia.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Environmentálna výchova – vzťah k životnému prostrediu, šetrne zaobchádzať s pomôckami, vodou, elektrickou energiou pri experimentoch.

Ochrana života a zdravia – dbať na bezpečnosť pri práci, zvlášť pri práci s elektrickým prúdom.

Osobnostný a sociálny rozvoj – naučiť sa pracovať v skupinách, rozdeliť si činnosti, podieľať sa na spoločnom plánovaní a realizovaní experimentu, prezentovať závery, vlastný názor, diskutovať a prijať aj názor druhého.

Mediálna výchova – využívanie médií pri hľadaní a spracovaní informácií, meraní.

Multikultúrna výchova – všimnúť si rozdiely jednotlivých kultúr v používaní rôznych jednotiek fyzikálnych veličín.

GEOGRAFIA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠKVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Mediálna výchova – Rozvíjať u žiakov kompletné zaobchádzanie s rôznymi druhmi médií a ich produktmi v kontexte regionálnej geografie sveta. Viest' ich k tomu, aby kriticky a selektívne využívali médiá ako mapy, satelitné snímky, interaktívne GIS aplikácie, dokumentárne filmy (napr. o klimatických zmenách) či online spravodajské portály a sociálne siete pri diskusii o dopadoch urbanizácie na regióny sveta alebo globálnych problémoch sveta, podporený argumentmi z overených zdrojov.

Multikultúrna výchova – V osobnom i verejnom živote spoznávať rôzne neznáme kultúry regiónov sveta – napríklad utečencov z Blízkeho východu a Ukrajiny v Európe alebo turistikou v Ázii. Výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerať na akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločnosti reality: rozvíja toleranciu a rešpekt k odlišnostiam, napr. pri porovnávaní tradícií v subsaharskej Afrike (komunitné rituály) s Latinskou Amerikou (karnevaly a folklór). Žiaci sa učia analyzovať kultúrne vplyvy na regionálny rozvoj (napr. v Ázii cez konfucionizmus a ekonomický rast), diskutovať o stereotypoch (napr. vnímanie Arabských štátov) a vybudovať empatiu prostredníctvom projektov, multimediálnych zdrojov alebo výmeny s partnerskými školami z iných regiónov.

Osobnostný a sociálny rozvoj – Hodnotiť vzťahy medzi človekom a životným prostredím v regiónoch sveta, chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a jej dopad na prostredie – napr. preľudnenie v Indii (Ázia) vedúce k deforestácii, sucho v Saheli (Afrika) spôsobené klimatickými zmenami alebo odlesňovanie Amazonky (Južná Amerika) kvôli poľnohospodárstvu. Rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe prostredia prostredníctvom projektov ako monitorovanie lokálnych ekosystémov v Karpatoch (Európa) alebo globálnych iniciatív (napr. Parížska dohoda). Využívať informačné a komunikačné technológie na získavanie dát (GIS mapy, satelitné snímky z NASA Earthdata) i prezentáciu práce (digitálne mapy v Google Earth, infografika v Canve alebo virtuálne konferencie).

Environmentálna výchova – Upevňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu v regiónoch sveta, aktívne sa podieľať na tvorbe a ochrane prírody – napr. recykláciou plastov v Stredomorí (Európa) alebo ochranou koralových útesov v Austrálii (Oceánia). Podporovať zdravý životný štýl prispôbený lokálnym podmienkam, ako udržateľné poľnohospodárstvo v Andách (Južná Amerika), a zodpovedne pristupovať k prírodnému i kultúrnemu dedičstvu, napr. k Machu Picchu či Veľkému čínskemu múru (Ázia). Vedieť posúdiť zásahy do prírody – pozitívne (zelené strechy v Singapure) i negatívne (vysychanie Aralského mora v Strednej Ázii) – a vysvetliť globálne ekologické problémy ako znečistenie vzduchu v severnej Indii, úhyn biodiverzity v Amazónii či globálne otepľovanie ovplyvňujúce ľadovce v Arktíde.

Tvorba projektu a prezentačné schopnosti – Rozvíjať schopnosť vyhľadávať relevantné informácie, pracovať s nimi, riešiť problémy pri tvorbe projektov, efektívne spolupracovať v tíme, prezentovať individuálne alebo skupinové výstupy, akceptovať kompromisy či názory ostatných a využívať rôznorodé formy prezentácií (digitálne, plagáty, multimédia).

DEJEPIS

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – V tematických celkoch naučiť žiakov vnímať človeka v kľúčových obdobiach vzhľadom na spoločenské podmienky, sledovať vývoj osobnosti a sociálnej adaptácie. Poukázať na dôležité udalosti formovania slovenského národa a v národnooslobodzovacích bojoch zdôrazniť význam ľudského života. V tematickom celku Revolučný rok 1848/1849 v Európe a na Slovensku zdôrazniť silný medzipredmetový vzťah so SJL a OBN, zamerať sa na dôležitosť a formovanie samostatného slovenského národa a jeho národných symbolov – hymna, znak a vlajka, jazyk... Zdôrazniť význam vedúcich osobností slovenského národného hnutia, ktorých odkaz pretrváva aj dnes. Vo všetkých tematických celkoch viesť študentov k národnej hrdosti.

Environmentálna výchova – V tematických celkoch zdôrazniť význam prírodných zdrojov a zmenu klimatických podmienok v živote človeka. Uvedomiť si spätosť života človeka s prírodou.

Multikultúrna výchova – Vo všetkých tematických celkoch rešpektovať rozmanitosť a toleranciu národných kultúr a pestovať u žiakov úctu k historickým pamiatkam doma i vo svete. Multikultúrna výchova v rámci dejepisu by mala spĺňať nasledujúce ciele: porozumieť historickým a kultúrnym rozdielom, učiť žiakov rozpoznať rôzne kultúrne hodnoty a správanie v rôznych obdobiach dejín. Zlepšiť medzilidské vzťahy, viesť žiakov k rešpektovaniu rôznych národov, etník, náboženstiev, jazykov a tradícií. Podporovať študentov kriticky myslieť. Pomáhať žiakom analyzovať historické udalosti z rôznych uhlov pohľadu, aby pochopili, že história nemá len jednu interpretáciu.

Mediálna výchova – V tematických celkoch pozorovať vývoj komunikačných zdrojov, porovnávať ich a posúdiť ich kvalitu a objektivitu vzhľadom na množstvo informácií. Pomocou mediálnej výchovy nadobúdať schopnosť vyhľadávať, spracovávať a interpretovať informácie z rôznych zdrojov. Klásť dôraz na pôvod informácií. Naučiť študentov overovať si informácie.

Ochrana života a zdravia – V tematických celkoch zameraných na rozvoj modernej slovenskej spoločnosti poukázať aj na starostlivosť o zdravie človeka. Uvedomiť si vplyv vojenských vzbúr, vojenských konfliktov, nedostatočných životných podmienok na demografický vývoj a zdravie obyvateľstva.

Regionálna výchova a ľudová kultúra – V tematických celkoch Revolučný rok 1848/1849 v Európe a na Slovensku a Slováci v Rakúsko-Uhorsku posilňovať u žiakov pocit hrdosti k vlastnému regiónu a učiť k úcte k ostatným regiónom a rešpektovať ich špecifiká. V regionálnych dejinách sa vyučovanie sústreďuje na významné historické udalosti, ktoré sa odohrali v konkrétnych regiónoch a ich dopad na život človeka v nich. Zároveň sa zamerať na významné osobnosti regionálnych dejín: politických lídrov, kultúrnych predstaviteľov, vedcov a iných. Viesť študentov k ochrane kultúrneho dedičstva, tradícií, zvyklostí, architektúry, folklóru a inými prvkami, ktoré formovali kultúru regiónu.

Finančná gramotnosť – V tematických celkoch pochopiť vzťah ľudskej práce a používania peňazí, sledovať rozvoj ľudskej spoločnosti, zhromažďovania materiálnych a duchovných statkov v čase formovania modernej slovenskej spoločnosti. V historickom kontexte sledovať ekonomické a hospodárske procesy krajín pod vplyvom vojen, hospodárskych kríz, epidémií alebo pod vplyvom zmeny štátnych zriadení.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Vo všetkých tematických celkoch naučiť žiakov primerane komunikovať, prezentovať vlastné názory, pripravené práce, hľadať informácie v rôznych zdrojoch.

OBČIANSKA NÁUKA

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
1 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – V tematických celkoch Človek ako jedinec a Človek a spoločnosť poukázať na osobnostný rast človeka v procese socializácie, na podstatu ľudskej psychiky v rámci formovania sociálnych vzťahov a viesť k porozumeniu seba a iným tak, aby študenti získali pozitívny postoj, a tak formovali dobré medziľudské vzťahy v triede i mimo nej.

Environmentálna výchova – V tematických celkoch Človek ako jedinec a Ľudské práva upriamiť pozornosť na život ako najvyššiu hodnotu. V tematickom celku Ľudské práva sa zamerať na potrebu vzdelávania sa a aplikácie ľudských práv z oblasti životného prostredia a budovať povedomie ekologickej zodpovednosti človeka.

Mediálna výchova – V tematickom celku Človek a spoločnosť poukázať na vplyv a úlohu médií, zorientovať sa v mediálnej ponuke; viesť k vytvoreniu praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať, verejne vystupovať.

Multikultúrna výchova – V tematickom celku Človek a spoločnosť viesť žiakov ku kritickému mysleniu a pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti. Na sociálnych procesoch sledovať rôznorodosť kultúrnych fenoménov a aplikovať na ne základné ľudské práva v demokratickom prostredí.

Ochrana života a zdravia – V tematickom celku Človek ako jedinec zdôrazniť potrebu človeka zapájať sa do spoločenského života v súkromnej i pracovnej oblasti a vysvetliť negatívne dopady pri jej absencii. Formovať vzťah študentov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, aby si mohli osvojiť vedomosti a zručnosti pri sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

Regionálna výchova a ľudová kultúra – V tematických celkoch Človek ako jedinec a Človek a spoločnosť poukázať na odlišnosť vývoja jedinca v závislosti od špecifických sociálnych fenoménov regiónu.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – V tematickom celku Občan a štát dokázať zostaviť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe, poznať ich funkciu, aplikovať vhodnú formálnu úpravu a tak kultivovane prezentovať seba a výsledky vlastnej činnosti.

Finančná gramotnosť – V tematických celkoch Človek a spoločnosť a Občan a štát viesť žiakov k správne postoju k hmotným statkom a osvojiť si pravidlá ako hospodáriť so svojimi príjmami a výdavkami.

KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet. Časová dotácia sa zvyšuje v učebných plánoch iŠkVP o 1 hodinu. Táto hodina sa využije na zmenu kvality vzdelávacieho štandardu.

Žiaka charakterizuje vytváranie obrazu o sebe samom. Hovoríme o hľadaní vlastnej identity, ktorej predstupňom je zvnútornenie hodnôt. Podľa náboženského pedagóga O. Betza by mladý človek počas tohto hľadania mal nájsť svoj stred, potom z tohto stredu vyjsť, a takto dať svojmu životu celistvosť. Nájsť svoje miesto v spoločnosti, zmysel svojho života, trvalú životnú orientáciu, a to všetko na základe svojho vlastného rozhodnutia. Tento proces hľadania a nachádzania seba sťažuje tlak okolitého sveta, ktorý nalieha na prispôbenie sa mladého človeka móde, či životnému štýlu. Mladý človek má súčasne problémy s vlastným vnútom, so svojimi neistotami a úzkosťami. Viera žiaka sa v tomto období môže stať hlbšou, osobnejšou, ale aj kritickejšou. Boh sa pre život mladého človeka môže stať mimoriadne dôležitou hodnotou, ale do veľkého rozmeru môže prerásť aj v sklamanie. V každom prípade platí, že spojenie vlastného presvedčenia so životnými hodnotami podporuje identitu a posilňuje pocit spolupatričnosti s ostatnými ľuďmi. Ak sa v živote žiaka Boh stane najvyššou hodnotou, potom všetky ostatné hodnoty dostanú vzhľadom naň svoje správne miesto a význam.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – Realizuje sa aj prostredníctvom dvojdnovej duchovnej obnovy, ktorú absolvujú študenti raz počas školského roka.

Ochrana života a zdravia – oceňuje zvláštnosti, krásu a dobro vyplývajúce z vlastnej pohlavnosti a plodnosti a rozhoduje sa v záujme podpory a ochrany zdravia.

Environmentálna výchova – na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi a biblického posolstva, žiak chápe, analyzuje a hodnotí vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím; vníma stvorenie ako dar, človeka ako dielo Božej lásky a ústredný bod Božieho záujmu, je pripravený zodpovedne prijať svoj podiel na spoluvytváraní sveta; chápe základné ekologické súvislosti a environmentálne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie

Mediálna výchova – osvojí si schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, hodnotné a pozitívne obsahy a dokáže sa brániť negatívnym vplyvom médií

Výchova k manželstvu a rodičovstvu – Táto prierezová téma sa realizuje v spolupráci s Katechetickým a pedagogickým centrom v Bratislave formou besied so skúsenými lektormi.

Multikultúrna výchova – žiak akceptuje kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu; rozvíja postoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.

UMENIE A KULTÚRA

Inovovaný štátny vzdelávací program
1 hod.

Učebný plán iŠKVP
1 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Ochrana života a zdravia – V téme a príbehu Boba Marleyho, Britney Spears a iných hviezd popkultúry v daných témach a ukážkach poukázať na životný štýl a postavenie žien, na riziká a progres alternatívneho životného štýlu /rastafarianov a pod. /. Pozitíva zdravého životného štýlu života, podpora rodinného životného štýlu, rozvoj vlastnej identity v náročnom kultúrnom a mediálnom svete. Osvojiť si zdravý a harmonický životný štýl prostredníctvom zvolených príbehov a cez sebareflexiu. Hľadať a nachádzať hodnoty estetické a duchovné cez formu a obsah populárnych umeleckých diel, osobností, cez mediálne prezentácie osobností / posolstvo pre tínedžerov v daných témach súčasnej kultúry a v iných foriem kultúry / pieseň Britney Spears Baby one more time, I did it again a podobných formátov v knihe UMK. Využitie formátov kresťanskej kultúry a morálneho kreditu z TV LUX, ako je relácia Živé obrazy /archív TV LUX/. Oblasť zdravia a životný štýl vegetariánstva vo svete rastafarianov využiť na rozvoj zdravého životného štýlu osobnosti. Životný štýl a svetonázor vyjadrený navonok u rastafarianov, využiť ako podnet na diskusiu a kritické myslenie študentov. Osobnosť, charisma, osobný šarm, myšlienky, základná hodnotová orientácia vo svete pop kultúry a kultúry je možné rozvíjať v každej téme na príkladoch, ukážkach, nahrávkach a iných umeleckých dielach, či autoroch v knihe UMK i mimo nej podľa záujmu študentov. Hľadať estetické a morálne hodnoty, cez diela Umberta Eca a jeho otvorené diela, ktoré sú považované za široké polia významu. Obzvlášť v téme a diele Veľký brat, kde morálny, spoločenský a politický život je širokou škálou pre analýzu životného štýlu, morálky, emocionálneho sveta človeka. Zdravý životný štýl niečo stojí, preto finančné náklady prepojiť s oboma prierezovými témami /ochrana života a zdravia verzus finančná gramotnosť/cez diskusiu a vlastnú skúsenosť študentov.

Multikultúrna výchova – Pracovať s dielami rôznych kultúr a pestovať v študentoch kultúrny prístup a kresťanskú identitu, národnú hrdosť, zasadzovanie sa za ochranu kultúrneho dedičstva. V každej téme využiť multikultúrny prístup, porovnať s inými umeleckými formátmi, analyzovať, hľadať podobnosti a špecifiká rôznych kultúr. Zamerať sa na populárne a známe produkty. Využiť aj nové aktuálne Voyo TV produkty ako filmové, zábavné a športové ponuky, ktoré sledujú študenti v nadväznosti na tematické celky a záujem študentov. Súčasnú kultúru aktuálne použiť na rozšírenie tematických okruhov, vedomostí a tvorivosti žiaka, pragmaticky prepojiť aktuálne témy s tematickými okruhmi. Podporiť záujem o študentskú tvorivú činnosť SOČ. Rozvíjať tolerantný prístup v prijímaní inonárodných produktov, rozvíjať komunikatívny aspekt v globálnom svete a vo svete odlišných zvykov, tradícií, myslenia a náboženstva. Podporiť kritické myslenie i empatiu. Prezentovať a podporiť myšlienku „Staň sa tvorcom civilizácie lásky“ Jána Pavla II.

Mediálna gramotnosť – Túto prierezovú tému plne rozvinúť v tematickom celku Ako funguje masmediálna kultúra, Ako fungoval ateliér, čo hovorí príbeh Boba Marleyho, cez audiovizuálne ukážky súčasnej kultúry v knihe a cez zvolené ukážky žiakov na YouTube. Téma Veľkého brata Georga Orwella prenesená do iných médií a formátov ako aj masmediálny projekt reality show Veľký brat ťa sleduje. Analýzou a interpretáciou poukázať na emocionálnu zraniteľnosť, na riziká, hodnoty nízkej a vysokej kultúry. Uplatniť formu kritického myslenia s dôrazom na problém podprahových informácií, manipulácie a iné nebezpečenstvá vo svete filmu, videa, hudby a pod. Zamerať sa na morálku a manipuláciu v reklame, konšpiratívne teórie, triedenie a podsúvanie tém v médiách a pod. Kritickosť uplatňovať priebežne v procese edukácie, nielen v mediálnej téme. Diskutovať o sile médií, o nastoľovaní tém v mediálnom svete a vplyv na myslenie spoločnosti. V téme „Súčasná kultúra“ a „Mediálna kultúra“ aktuálne rozvíjať mediálnu gramotnosť v širokom slova zmysle. Poukázať na neúžite moci v umení v histórii a v súčasnosti cez témy a diela ako Krížnik Potemkin Sergeja Eizejšteina, Veľký brat Georga Orwella a pod.

Environmentálna výchova – Analýzu a interpretáciu diel uplatňovať vo svete diel environmentu, rozšíriť si vedomosti aj v oblasti postmodernity a súčasných tendencií, kde sa zohľadňuje ekologický prístup. Moderná architektúra a jej princíp minimálneho zaťaženia na životné prostredie, energeticky výhodné a tkz. Zelené projekty, budovy a inštalácie. Prepojiť dejiny umenia s architektúrou a záhradnou architektúrou. Všimáť si podoby a súčasné problémy životného prostredia cez exkurzie a návštevy výstav, či galérií. V témach „Svet umeleckých foriem“ a „Súčasný procesy v kultúre“ pestovať vzťah k prírode a hodnotám prostredia, interpretovať, analyzovať diela, fakty, produkty a ponúkať svoj pohľad. Zamerať sa na umenie recyklácie, na umenie environmentu. Pestovať vzťah študentov k prírode – čistejšie, zdravejšie i estetické s aktívnou účasťou každého z nás.

Finančná gramotnosť – Je uplatnená v téme „Ako fungujú masmédiá“, cez projekt tvorby vlastnej televízie, vlastných relácií, videoklipov, hudby k filmu a iných zvolených umeleckých profesií, či produktov. Finančný marketing ako súčasť každého podnikateľského zámeru. Oblasť sponzorstva, mecenášov, finančná štruktúra v téme Renesančného ateliéru. Zamerať sa na porovnanie a analýzu historických a súčasných finančných zámerov. Ekonomická podpora a jej rôzne podoby, finančné granty v téme cechov, reklám, reklamných agentov, mediálnej propagácie a iných kultúrnych projektov. Poukázať na reality show, na masovú kultúru a fenomén finančného zisku, potreby zarobiť a nevytvárať kultúrne hodnoty. Fenomén nadnárodného a štandardizovaného produktu v súčasnom svete ako fenomén krivenia kultúrneho vkusu a cítenia. Silná a nebezpečná finančná motivácia producentov. Analyzovať finančné aspekty v témach: Ako funguje ateliér, aukcie Sogy, Sotheby v umeleckom svete, umelecké dielo ako forma zhodnotenia financií. Sponzorstvo, mecenášstvo, reklama, filmový priemysel v oblasti finančných investícií. Producenti vo svete filmového priemyslu a vo svete kultúry. Súčasný anonymný umelec Benksy - ako nový fenomén doby, investícií - aktuálna téma v umeleckom a finančnom svete. Trh s umením v minulosti a v súčasnosti, alternatívne kultúry a ich vzťah k hodnotám. Peniaze, celebrity, sláva, morálka vo svete umenia. Hodnota tovaru, nakupovanie v rodine, vplyv reklamy, jej pozitíva a negatíva.

Osobnostný a sociálny rozvoj – Osobnostný, hodnotový a sociálny systém rozvíjať u žiakov cez tému Ako funguje masmédiu formou projektu, dramatizácie a diskusie pri výbere profesii do médií /televízia, printové médiá, reklamu a pod./ Dôležitosť morálneho kreditu a zodpovednosti v šírení správ. Pravdivosť, sociálne cítenie, osobnostné kvality v masmédiách ako základ profesionality. Potreba rozvíjať vlastné tvorivé schopnosti cez morálny kredit. Poukázať na neúžite moci v umení, na rozklad osobnosti a myslenia v histórii a v súčasnosti. Realizovať ich cez témy a diela ako Krížnik Potemkin Sergeja Eizejšteina, Veľký brat Georga Orwella a pod. Silný zásah do emocionálneho sveta hrdinov

a výzva do súčasného sveta mládeže. Poukázať na rôzne vrstvy posolstva románu a filmu, hľadať analógie. Prenesenie románu do iných médií v oblasti mediálnej gramotnosti. Realizovať metodiku prierezu viacerých prierezových tém je samozrejmosťou a tvorivým princípom. Projekty a formáty ako Valašská škola, mravív stodola, Báseň-mesto a mnohé iné umelecké formy v predmete UMK sú prameňom múdrosti, humoru, morálneho, umeleckého a tvorivého rozvoja osobnosti. Analýzou a interpretáciou diel obohacovať osobnosť žiaka všestranne a využiť prierezové témy naplno. Hľadať hodnoty estetické a duchovné cez formu a obsah v každom tematickom celku. Formáty Vysokej a Nízkej kultúry ako odraz spoločnosti, vplyv popkultúry na mládež, orientácia v svete informatizácie, v nových médiách a umelej inteligencie. Zneužitie moci v umení a jeho deformačný dosah ako v minulosti, tak v súčasnosti. Hľadať hodnoty estetické a duchovné cez formu a obsah v každom tematickom celku. Rozvíjať vzťahy cez vzťahové vyučovanie, sebareflexiu. Rozvíjať vzťah k tradičným hodnotám, podporovať kresťanskú identitu. Zážitkovosť uplatniť v edukačnom procese v širokom zábere.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – Prezentačné zručnosti rozvíjať v každej téme ročníka, rozvinúť a obohatiť prezentačnú zručnosť cez vlastné prezentácie, projekty, cez internet, AI, cez produkty archívu TV Lux, ako sú Živé obrazy a reporty. Kultúra a tvorca ako významné prepojenie v predmete a tvorivý aspekt ako základ predmetu Umenia a kultúry. Projektové a prezentačné zručnosti realizovať v témach priebežne a v pestrosti foriem. Plne využiť v témach: Ako je umenie skomponované, Ako rozumieť umeniu, Ako funguje masmédiu / moja televízia, moje noviny, môj ateliér, môj Veľký brat a iné. Popri prezentačných zručnostiach uplatňovať i analýzu a interpretáciu umeleckého diela, formátu. Aktuálne témy a zážitky z exkurzii využiť tiež na rozvoj krátkych prezentačných zručností ako reelsy... Zapojiť žiakov do umeleckých – cvičných a hravých testov, programov a online nástrojov /Padlet, Prezi, Genially, Flippity.../. Využívať priebežne formu schém v každom tematickom celku na rozvoj tvorivých schopností a ako meradlo pochopenia témy v širších súvislostiach.

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Inovovaný štátny vzdelávací program
2 hod.

Učebný plán iŠkVP
2 hod.

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Spôsob realizácie prierezových tém:

Osobnostný a sociálny rozvoj – Žiakov treba viesť k samostatnosti pri vykonávaní pohybových aktivít, rozvíjať ich sebadisciplínu, schopnosť spolupracovať v tíme a rešpektovať pravidlá športových hier. Dôležité je podporovať pozitívny vzťah k pohybu a zdravému životnému štýlu.

Mediálna výchova – Žiakov treba viesť ku kritickému hodnoteniu športových informácií v médiách, poukázať na vplyv reklamy a sociálnych sietí na vnímanie športu, zdravia a telesného vzhľadu.

Environmentálna výchova – Žiakov treba viesť k ochrane životného prostredia počas športových a turistických aktivít, rozvíjať ich vzťah k prírode a podporovať pohybové aktivity realizované v prírodnom prostredí.

Ochrana života a zdravia – Žiakov treba naučiť zásadám bezpečného správania pri športových aktivitách, správnej technike cvičení a významu regenerácie organizmu. Potrebné je zdôrazniť prevenciu úrazov a význam pravidelnej pohybovej aktivity.

Multikultúrna výchova – Žiakov treba viesť k tolerancii, rešpektu a spolupráci medzi spolužiakmi rôznych schopností a sociálnych skupín. Športové aktivity majú podporovať férovosť, vzájomnú pomoc a rešpektovanie odlišností.

Finančná gramotnosť – Žiakov treba oboznámiť so základnými ekonomickými aspektmi športu, viesť ich k zodpovednému využívaniu finančných prostriedkov pri športových aktivitách a poukázať na možnosti zdravého a aktívneho trávenia voľného času dostupného pre každého.